

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VIII. Cùm dilectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Cum dilectus.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter Episcopum Auriensem, & Abbatem, atque Conventum monasterij, quia isti negabant Episcopo subjectionem, & ideo Episcopus in eos censuras tulit, Abbate, & Conventu ad Papam appellantibus; sed quia monasterij procurator Romam venit sine mandato procuratorio, & litteris derato, ideo Innoc. III. causam hanc quibusdam in partibus delegavit, hac forma, ut si cognoverint Abbatem legitimè appellasse, priusquam Episcopus in eum sententiam suspensionis, vel excommunicationis, interdicti verò in Monasterium tulit, vel hoc monasterium ab Episcopi jurisdictione exemptum esse, sententias illas pronuntient esse irritas, non obstante, quòd Abbas ab Episcopo circumventus, sine Fratrum consensu obedientiam ipsi promiserit; cum fraus & dolus Episcopo patrocinari non debeat; sin autem Abbas in exemptionis probatione defecerit, neque legitima se prescriptione tueri possit, esto, quòd ostendat, se ante latam sententiam censuræ appellasse, monasterium pronuntient Episcopo subiacere, in cuius Diocesi situm est; quòd si verò in probatione appellationis prius interposita defecerit, sed nihilominus ostenderit exemptionem, aut legitimam prescriptionem, tunc monasterium ab imperitione Episcopi absolvant.

SUMMARIUM.

1. Appellatio interposita impedit, ne censura postea ferri possit.
  2. Quando sufficiat ad validum actum jurisdictionis, quòd sit aliquis in possessione superioritatis?
- Notandum primum. Appellatio interposita impedit, ne censura postea ferri

possit contra appellantem; idque est intelligendum, siue sit appellatio judicialis, siue extrajudicialis. Ita ex communi *Abbas hic n. 2. Barb. & alij.* Ratio est, quia excommunicatio non fertur, nisi in contumacem; non censetur autem contumax, qui post interpositam Appellationem, in ea causa, in qua provocavit ad Superiorem, ejus iudicio, præcepto, ac sententiâ stare paratus est.

Notandum secundum. Ut sententiâ excommunicatiõis, aliûsve jurisdictionis actus valeat, satis non est, aliquem esse in possessione superioritatis. Ita sumitur ex hoc c. quando dicitur, non obstante, quòd Abbas circumventus, se Episcopo sine Fratrum consensu subjecerit, censuram latam ab Episcopo irritam esse: qua de re generalius hic disputant *Innoc. And. &c.* cum existens in possessione officij, aut potestatis, licet titulo, & jure destitutus sit, tamen validè exerceat jurisdictionis actus. Respondeo tamen, & dico primò. Si in possessione officij existens habeat titulum coloratum à Superiore, licet vitium, seu inhabilitas ex jure positivo proveniens subsit, sed publicè ignoretur, omnia ejus acta valent. Hæc est receptissima sententiâ ex *L. Barbarius ff. de officio prætoris*, quam explicavi *l. 1. r. 4. c. 22. n. 9.* & benè declarat *Abbas in c. nisi. n. 11. de electione* duo requirens, ut gesta valeant, publicum errorem, & auctoritatem Superioris; unum autem sine altero non sufficere ad supplendum defectum. Dico secundò. Si titulus coloratus desit, & possessio officij, vel potestatis injusta sit, seu mala fidei, actus jurisdictionis exercitos, non obstante publico errore, irritos esse: brevius dico, actus jurisdictionis, v. g. sententiam excommunicationis, dispensationis, absolutionis &c. ab Episcopo, aut Parocho intruso exercitos, nullius esse roboris, tamen vitium intrusionis ignoretur, uti colligitur ex hoc cap. & notavit *Abbas hic n. 4. l. supra cit.* Exemplum affert *Sanchez l. 3. de mat. disp. 22. n. 63.* in quodam oppido, cum Parochus abesset, Senatus c.

M m

VICUS

vicus substituit simplicem Sacerdotem, qui biennio omnia Parochi ministeria obivit, communi incolarum opinione pro vero Parocho habitus; dicendum, inquit *Sanchez*. Sacramenta Confessionis, & Matrimonij, quæ ad sui valorem jurisdictionem Parochi desiderant, invalida fuisse; licet contrarium, sed non rectè ausus fuerit docere *Basilius Pontius de matrimonij Sacramento l. 5. c. 20. n. 6. & 9.* Neque obstat his, quòd DD. aliqui docuerint apud Felinum, quos ipse dubius tamen, & cunctabundus sequitur, in c. 1. n. 18. de fide instrumentorum, si Notarius falsus, & intrusus sit publicè habitus pro vero Notario, instrumenta ab ipso confecta valere, ut colligi videtur ex *Aubert. de tabell. ante §. ult. V. tunc subjacet pane.* Nam respondetur primò, sententiam hanc communiter reprobari, ut videre est apud *Commendatorem, Felinum, & Iasonem in cit. L. Barbarius n. 48.* contraria, inquit, opinio procul dubio est veta, & communis, quam intrepidè teneas, quòd talia instrumenta nihil valent, & communis error nihil operatur, quando non processit creatio Notarij ab habente potestatem: quæ postrema verba idè addit, ut respondeat ad *Legem Barbarius*: si enim præter errorem communem adesset titulus coloratus, quia Notarius à Principe constitutus esset, qui occulto defectu v. g. servitutis laboraret, actus ejus, & instrumenta valerent, juxta primam nostram assertionem.

Respondetur secundò. Tametsi vera esset doctrina ea, quæ Notarij putatij hinc asserit valere instrumenta, non tamen posset transferri ad actus jurisdictionis, præsertim contentiosæ: quare licet aliqui DD. docuerint eam doctrinam, videlicet instrumenta Notarij intrusi valere propter publicam opinionem, nemo tamen, quòd sciam, præter Pontium docere ausus est, Sacerdotem v. g. intrusum in parochiam validè absolvere.

Dico tertio. Valdè probabile est, si quispiam sine Superioris collatione, vel au-

toritate, sit bonæ fidei possessor alicujus Prælatuæ, aut officij, quòd actus ejusdem publicè defectus ignoratur, validè sint. Ita sentit hic *Innot. n. 2. And. n. 4.* ubi ajunt, ita sentire aliquos, & uti ipsi videtur, melius, *Iason in cit. L. Barbarius n. 51.* Ponamus v. g. Titium in Parochia tantquam Parochum suscipi, bonæ ejus fidei quia putat Episcopum mandasse, & in Parochia postea aliquamdiu tolerari, & scientia Episcopi; actus jurisdictionis ab eo Parocho exerciti, v. g. absolutionis, prædi erunt *argum. c. consultationibus 19. in jure pat.* ubi dicitur, quòd valet actus præsentationis ab eo factus, qui in possessione juris patronatus fuit, licet postea appareat, non fuisse verum patronum. Rationem omnes afferunt, quia prælatuæ veluti fructus quidam juris patronatus, qui possessori jura facultatem tribuunt, actus percipiendi, quamdiu in bona fide sit, existimans sibi jus competere *L. bona fidei 48. ff. de acquirendo domini, & videtur potest Abb. in cit. c. consultationibus n. 4. Baldus in L. 7. n. 79. c. 1. de servit. & aqua*: ubi ajunt, duo in hoc casu requiruntur, ut publicum defectus, & bonæ fidei possessionem. Confirmatur etiam, quòd per hujusmodi actus jurisdictionis essentia temporis diuturnitate, cum scientia & potentia Superioris, præscriptio perfici possit, uti docent *Innoc. And. & alij in c. cum de restit. spol.* ergò actus ij validè habent probò consequentiam; partim quia non est conveniens, ut exercitio actuum invalidorum præscriptio perficiatur, & jurisdictione ipsa acquiratur; partim quia, si in bona fidei possessori officij aut Prælatuæ unum possessionis commodum, videlicet præscriptionem, tribuunt, ita neque aliorum negare debent, ut validè operantur veluti fructum officij capere possint *argum. c. consultationibus. & c. querelam 24. in l. 1. ubi hoc ipsum dicitur de electione, eam à bonæ fidei possessore factam, non esse habendam, tametsi jus eligendi rectè non habeat. Quare non placet doctrina*

Abb. in cir. c. nihil n. 11. quem sequitur Sanch. d. 22. n. 54. discrimen esse inter actus electionis & presentationis à bonâ fidei possessore exercitos, & inter actus jurisdictionis; quòd his actibus jura resistant, ne validè fiant, nisi adfit concessio Superioris: nam hanc resistentiâ ipsi probare, non supponere debent, præsertim cum jura potius in hoc casu assistere videantur possessori, dum præscriptionis beneficium tribuunt, juxta illud vulgatum, quòd consuetudo præscripta jurisdictionem dat, & aufert. Dixi autem supra, ad jurisdictionem præscribendam & possidendam opus esse scientiâ & patientiâ Superioris, cujus est conferre, quia id generale est, quòd possessio & præscriptio jurium non procedat sine scientiâ, & patientiâ domini, uti docent Legistæ, item Bart. in L. 4. n. 6. Bald. in L. 2. n. 19. cod. de servit. Iason. l. c. n. 52. ubi hi resolvunt, si aliquis ingressus sit in parochiâ possessionem, tabellionatûs vel alterius officij, sciente & patiente Superiore habente potestatem, actus ejus valere.

CAPITULUM IX.

Ne nimia.

PARAPHRASIS.

Mandat Pontifex Innoc. III. cum Concilio Generali, ne quis in posterum novam Religionem inveniat, sed quicumque ad Religionem voluerint converti, unam ex approbatis eligant. Vetat insuper, ne quis in diversis Monasterijs locum Monachi assumat, nec unus Monachus pluribus Monasterijs præsit.

SUMMARIUM.

1. *Novum institutum Religionis nemo introducere potest sine Romani Pontificis auctoritate.*
2. *Qui in aliud Monasterium legitime transfertur, amittit jura prioris Monasterij.*

Notandum primò. Nemo jam potest novum Religionis institutum introducere, aut novam Ordinis regulam condere sine expressa Romani Pontificis approbatione. Idem habetur in *c. unico hoc tit. in 6. Et in Extravag. un. Ioann. 22. eodem tit. ubi secta appellatur, quæ sine Sedis Apostolicæ approbatione introducta est Religio. Vide Suarez tom. 3. de Relig. l. 2. de relig. status essentia c. 15. & 16. & quæ dixi l. 4. tr. 5. c. 1. n. 3.*

Notandum secundò. Si professus unius monasterij in aliud monasterium legitime transferatur, aut in Abbatem, vel Præpositum Regularem alterius monasterij assumatur, statim amittit jus, ac titulum prioris monasterij, consequenter etiam amittit jus suffragij dandi in priore monasterio, hoc ipso, quòd non sit unus ex corpore, five collegio illo, sed ad aliud translatus. Consentit *c. constituti 47. de electione. ubi id docui not. 2. & in disp. de Pralat. q. 202.*

CAPITULUM VNICVM

eadem Titulo in sexto.

Religionum.

PARAPHRASIS.

Gregorius X. in Concilio Generali Lugdunensi repetit Innoc. III. decretum in Lateranensi Concilio latum supra *c. ult. hoc tit. ne quisquam de cætero novum Ordinem, aut Religionem inveniat, vel novæ Religionis habitum assumat, ideòque omnes Religiones, & Ordines Mendicantium, qui post dictum Concilium inventi sunt, & Sedis Apostolicæ approbationem non acceperunt, prohibet, ac revocat.*

SUMMARIUM.

1. *An hæc prohibitio & irritatio extendatur ad omnes Congregationes Virorum ac Mulierum?*

M m m 2

2. *Qui*